

УДК 336

Ю. В. Біляк,
к. е. н., доцент кафедри фінансів,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9766-4780>

DOI: 10.32702/2306-6792.2024.10.26

ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТОМ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ: АНАЛІЗ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Y. Biliak,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

CHALLENGES AND STRATEGIES OF MANAGING THE CONFLICT OF ECONOMIC INTERESTS: ANALYSIS AND RECOMMENDATIONS

Конфлікт інтересів є ситуацією, що сприяє збільшенню ризику корупції та вчинення корупційних або пов'язаних із корупцією порушень закону. Ці обставини полягають у суперечності між приватними інтересами особи та її службовими повноваженнями. Таким чином, конфлікт інтересів виникає, коли особисті фактори можуть впливати на об'єктивність та неупередженість прийняття рішень та їх змісту або на вчинення певних дій. Стаття присвячена аналізу ситуацій, коли виникають конфлікти між різними економічними інтересами. Розходження можуть виникати через протиріччя між цілями, стратегіями, або іншими факторами, які впливають на економічні процеси. Такий аналіз може допомогти зрозуміти природу конфліктів та шляхи їх вирішення. Тобто, конфлікти інтересів є важливою проблемою в багатьох сферах, включаючи політику, бізнес, медицину, науку тощо, і вони потребують уважного вирішення для збереження довіри та ефективності відповідних систем. В статті зауважено, що у бізнесі конфлікт інтересів виникає, коли особа обирає особисту вигоду замість обов'язків перед своїм роботодавцем чи організацією, в якій вона є зацікавленою стороною, або якимось чином використовує своє становище для особистої вигоди. Також в статті наведені більш розповсюджені форми конфлікту інтересів.

The seriousness of a conflict of interest and the risks it creates really depend on the context and nature of the conflict. In organizations where decisions are made on the basis of objectivity, integrity and openness, conflict of interest can become a serious challenge that requires careful consideration and management. A conflict of interest is a situation that increases the risk of corruption and corruption or corruption-related violations of the law. These circumstances consist of a conflict between a person's private interests and his official powers. Thus, a conflict of interest arises when personal factors can influence the objectivity and impartiality of decision-making and their content or the performance of certain actions. Conflict of interests can arise for various reasons, sometimes it is a necessary result of the complexity of modern life and professional activity. However, the ability to recognize these conflicts and act in accordance with established ethical standards and professional norms is important. If conflicts of interest are properly disclosed and managed, they can be resolved without significant problems. The seriousness of a conflict of interest and the risks it creates really depend on the context and nature of the conflict. The article is devoted to the analysis of situations where conflicts between different economic interests arise. Differences may arise due to contradictions between goals, strategies, or

other factors that affect economic processes. Such an analysis can help to understand the nature of conflicts and ways to resolve them. That is, conflicts of interest are an important problem in many fields, including politics, business, medicine, science, etc., and they need to be carefully addressed to preserve the trust and efficiency of the relevant systems. It is clear that a conflict of interest can lead to legal consequences, as well as the loss of a job. However, if there is a perceived conflict of interest and the person has not yet acted maliciously, that person can be removed from the situation or decision-making process in which the potential conflict of interest may arise. Using the previous example of a board member who owns a trucking company, one could simply remove oneself from all decisions that could positively or negatively affect one's business. The article notes that in business, a conflict of interest occurs when a person chooses personal gain over responsibilities to their employer or an organization in which they are a stakeholder, or in some way uses their position for personal gain. The article also lists more common forms of conflict of interest.

Ключові слова: конфлікт інтересів, економічний конфлікт інтересів, фінансовий конфлікт інтересів, фінансова безпека, корупція.

Key words: conflict of interests, economic conflict of interests, financial conflict of interests, financial security, corruption.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Кожна особа має різні професійні і особисті ролі та інтереси, і іноді вони можуть суперечити один одному. Конфлікт інтересів може виникати з різних причин, інколи він є необхідним результатом складності сучасного життя та професійної діяльності. Однак важливою є здатність розпізнавати ці конфлікти та діяти відповідно до встановлених стандартів етики і професійних норм. Якщо конфлікти інтересів правильно розкриваються і керуються, вони можуть бути вирішені без значних проблем. Серйозність конфлікту інтересів і ризики, які він створює, дійсно залежать від контексту та характеру конфлікту. В організаціях, де рішення приймаються на основі об'єктивності, інтегритету та відкритості, конфлікт інтересів може стати серйозним завданням, яке потребує ретельного вивчення та управління. Серед найлегше визначених конфліктів інтересів можна відзначити економічні відносини, такі як пряме працевлаштування, оплата за консультації, участь у компаніях, гонорари, авторство патентів або оплата участі у конференціях. Однак можуть існувати також конфлікти інтересів, що виникають в результаті дружби, інтелектуальної конкуренції, академічних змагань або релігійних переконань.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Достатня кількість досліджень в Україні зосереджена на теоретичних аспектах причин виникнення конфліктів інтересів. Увага до вивчення та запобігання конфліктам інтересів ви-

являється не тільки з боку органів влади, але і з боку наукової спільноти. Різноманітні аспекти проблеми конфлікту інтересів вивчають такі вчені, як Василевська Т.Е. [2], С.В. Джумагелдієва Г.Д., Орленко Я.Ю., Сергієнко І.Г. [3], Дзьобаня О.П., Сосніна О.В. [4], Лопушинський І.П. [5], Липовська Н.А. [6], Токар-Остапенко О.В. [7] та інші відомі науковці.

Хоча вказані науковці внесли значний внесок у вивчення конфлікту інтересів, вітчизняна управлінська наука досі лише частково розглядала проблеми, пов'язані з особливостями конфліктів інтересів, їх уникнення та подолання.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою цієї статті є вивчення проблеми конфлікту інтересів, аналіз причин і умов виникнення цього явища, а також виявлення основних заходів для його врегулювання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Управління ризиком конфлікту інтересів полягає в прийнятті заходів для запобігання, виявлення та вирішення конфліктів інтересів у всіх аспектах діяльності організації. Сюди можна включати встановлення етичних стандартів, політик і процедур, що регулюють конфлікти інтересів, проведення навчань та інформування працівників про їхні обов'язки та відповідальності, а також створення механізмів для виявлення та вирішення конфліктів інтересів у випадку їх виникнення.

Отже, індивідуальні характеристики суб'єкта та його положення в економічній системі визначають спосіб, яким він реалізує свої інте-

реси. Шляхом просування власних цілей він може стати у конфлікт з іншими суб'єктами або суспільством загалом, оскільки економічні відносини завжди містять в собі протиріччя. Очевидно, що для задоволення своїх потреб суб'єкти вступають у взаємодію, що в кінцевому підсумку представляє собою взаємодію їхніх економічних інтересів. Іншими словами, у кожного суб'єкта можуть бути як спільні, так і протилежні інтереси порівняно з іншими суб'єктами. Розуміння економічного інтересу та його узгодження з цінностями є основою для формування мотивів. Мотиви виникають майже одночасно з появою потреб і інтересів та проходять певні етапи, аналогічні формуванню цих потреб. Мотив можна розглядати як своєрідну відповідь людини на свої інтереси, тобто на усвідомлені потреби. Згідно з мотивом відбувається певна дія, яка призводить до конкретного результату в задоволенні потреби. Отже, утворюється послідовна ланка: потреба породжує інтерес, що спонукає мотивацію до певних дій, які призводять до конкретних результатів, задовольняючи виниклу потребу.

Конфлікт інтересів можна представити як ситуацію, коли існує розбіжність між економічними інтересами підприємства (організації) і особистими економічними інтересами акціонерів, ради директорів та співробітників. Ця розбіжність може виникати через різні цілі, пріоритети та інші фактори, що впливають на економічну діяльність організації. Конфлікт інтересів виникає, коли організація або особа опиняються у ситуації недовіри через зіткнення особистих або корисливих інтересів з їхніми професійними обов'язками або відповідальністю. Це може стати результатом того, що компанія або особа мають певні інтереси, такі як фінансові вигоди, соціальний статус, знання, взаємовідносини або репутація, які можуть піддавати сумніву їхню здатність діяти, робити судження або приймати рішення безпристрасно. Але важливо також пам'ятати, що деякі конфлікти інтересів можуть бути менш очевидними або складними для виявлення, тому важливо підтримувати культуру відкритості, де працівники можуть вільно обговорювати свої питання та обґрунтування без страху або відчуття вини. Всі ці заходи сприяють забезпеченню того, що рішення приймаються об'єктивно та враховують інтереси всіх сторін. Наведемо елементарні приклади конфлікту інтересів:

1. Представлення інтересів члена сім'ї в суді: якщо адвокат або юрист представляє інтереси члена своєї власної сім'ї в судовому процесі, це може порушити обов'язок забезпечити об'єк-

тивне та безперешкодне представлення інтересів клієнта.

2. Відкриття бізнесу, який конкурує зі штатним роботодавцем: якщо співробітник вирішить відкрити бізнес, який прямо конкурує з бізнесом його поточного роботодавця, це може створити конфлікт інтересів та порушити довіру та відносини з роботодавцем.

3. Консультація клієнта щодо інвестування в компанію, якою володіє дружина або чоловік: якщо фінансовий консультант або фінансовий аналітик радить клієнту інвестувати в компанію, яка належить його дружині або чоловікові, це може викликати сумніви у відсутності об'єктивності та незалежності консультанта.

4. Наймання некваліфікованого родича чи друга: якщо менеджер або роботодавець наймає некваліфіковану особу, просто тому, що вона є його родичем чи другом, це може підірвати ефективність робочого колективу та створити негативне враження серед інших працівників.

5. Самоусунення зі справи через конфлікт інтересів: коли виникає ситуація конфлікту інтересів, сторону, яка в ньому перебуває, часто просять самоусунутися з участі у справі або ситуації, щоб уникнути можливих проблем або конфліктів. Це може бути вимога, що ставить-ся законом або етичними стандартами.

Отже, конфлікт інтересів виникає тоді, коли особисті інтереси людини або організації конфліктують з їхньою здатністю вживати об'єктивні рішення або діяти неупереджено. Це може статися, наприклад, коли особа в політичній владі має інтерес у прийнятті рішень, які користуються підтримкою виборців чи бізнес-партнерів, незалежно від того, чи ці рішення є найкращими з точки зору загального блага чи законності. Тобто, конфлікти інтересів є важливою проблемою в багатьох сферах, включаючи політику, бізнес, медицину, науку тощо, і вони потребують уважного вирішення для збереження довіри та ефективності відповідних систем. У бізнесі конфлікт інтересів виникає, коли особа обирає особисту вигоду замість обов'язків перед своїм роботодавцем чи організацією, в якій вона є зацікавленою стороною, або якимось чином використовує своє становище для особистої вигоди.

Управління конфліктом полягає у виявленні коренів конфлікту, розумінні його характеристик та вжитті відповідних заходів для вирішення проблеми. Класифікація конфліктів може допомогти організаціям ефективніше керувати ними, враховуючи їх особливості та специфіку. Наведемо кілька основних типів кон-

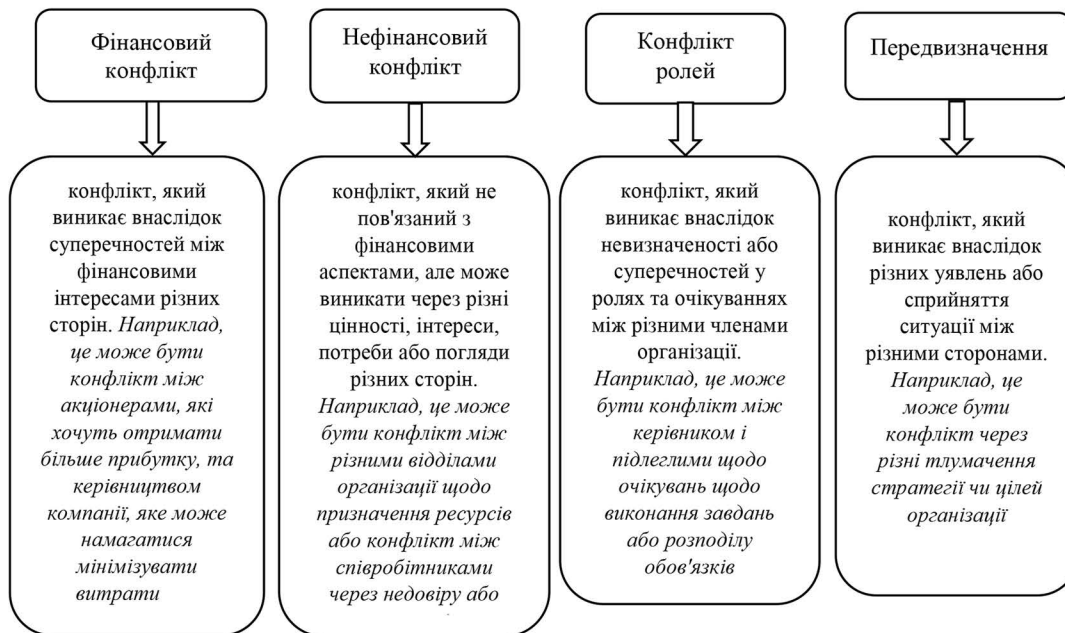

Рис. 1. Основні типи конфліктів, які можуть виникати в організаціях

фліктів, які можуть виникати в організаціях (Рис. 1).

Окрім цих чотирьох категорій, також потрібно враховувати потенційні конфлікти, спричинені володінням офіційною інформацією. Закон України "Про запобігання корупції" виокремлює два види конфлікту інтересів [1]:

"...Потенційний конфлікт інтересів — у особи наявний приватний інтерес у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень" [1].

"...Реальний конфлікт інтересів — суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень" [1].

"...Приватний інтерес означає будь-який майновий чи немайновий інтерес особи. Цей інтерес може бути обумовлений особистими, сімейними, дружніми або іншими особистими зв'язками з фізичними або юридичними особами, а також іншими обставинами. Невід'ємною складовою конфлікту інтересів є включеність службових/представницьких обов'язків та можливість впливу приватного інтересу на об'єктивність або безпристрасність у прийнятті рішень, у вчиненні чи невчиненні дій під час виконання цих обов'язків. Враховуючи наведені визначення, конфлікт інтересів може виникну-

ти у випадку, коли особа має приватний інтерес, володіє службовими повноваженнями та використовує їх у сфері, де існує її особистий інтерес" [1]. Ці службові повноваження характеризуються дискреційним вибором дій, коли особа може самостійно обирати з декількох юридично допустимих варіантів. Така сукупність факторів створює передумови для того, щоб стверджувати, що приватний інтерес особи може впливати на об'єктивність та безпристрасність у виконанні нею службових обов'язків, тому в особи виникає конфлікт інтересів. Наприклад, володіння офіційною інформацією та її використання для особистої вигоди може створювати серйозні конфлікти інтересів, особливо у державному секторі. Це може стати причиною порушення закону, етичних стандартів та довіри до державних інституцій. У державному секторі часто існують вищі стандарти етики та відповідальності, оскільки чиновники мають доступ до конфіденційної та "чутливої" інформації, яка призначена для використання в рамках своїх службових обов'язків. Використання цієї інформації для особистих цілей, наприклад, для отримання фінансової або іншої вигоди, є неприпустимим і може призвести до серйозних наслідків. Також, управління конфліктом інтересів у державному секторі включає в себе ретельний нагляд, контроль та забезпечення відповідності з усіма законодавчими та етичними вимогами. Важливо, щоб чиновники розуміли свої обов'язки та відповідальність за правильне використання офіційної інформації та уникання конфліктів інтересів. Запровадження ефективних ме-

ханізмів контролю, навчання та усвідомлення стандартів етики може допомогти уникнути потенційних конфліктів і зберегти довіру до державних інституцій та їхніх працівників. Важливо наголосити про те, що уявні конфлікти можуть мати такі ж наслідки, як і фактичні конфлікти, оскільки вони можуть спричиняти непорозуміння, недовіру та інші негативні наслідки, які можуть вплинути на репутацію та відносини з оточуючими. Зважаючи на те, що громадськість та інші спостерігачі можуть формувати свою думку лише на основі доступної інформації та спостережень, важливо бути уважним та обережним у спілкуванні та діяльності, щоб уникнути непорозуміння та неправильних вражень. Для управління уявними конфліктами інтересів важливо встановити відкрите спілкування, пояснювати свої дії та мотивації, а також намагатися забезпечити доступ до необхідної інформації та пояснень там, де це можливо. Крім того, будь-яка діяльність повинна відповідати етичним стандартам та нормам, щоб уникнути неправильного сприйняття або виникнення уявних конфліктів.

Конфлікт інтересів у бізнесі може виникнути, коли особисті інтереси або цілі одного члена організації суперечать цілям або інтересам самої організації. Це може бути в результаті вирішення питання на користь особистої вигоди чи підозрілих практик, які ведуть до фінансових вигід для конкретної особи на шкоду компанії. Варто зауважити, що всі члени правління корпорації мають фідучіарні обов'язки, що означає, що вони зобов'язані діяти в інтересах корпорації та її акціонерів. Порушення цих обов'язків через конфлікт інтересів може мати серйозні наслідки для організації та її керівників, включаючи юридичні та репутаційні проблеми. Одним із прикладів може бути член правління компанії зі страхування майна, який голосує за запровадження нижчих премій для компаній, що мають автопарк, хоча насправді вони володіють компанією з вантажівок. Навіть якщо встановлення нижчих премій не є поганим діловим кроком для страховика, це все одно можна вважати конфліктом інтересів, оскільки член правління особливо зацікавлений у результаті. Цей приклад ілюструє ситуацію конфлікту інтересів досить чітко. У цьому випадку, член правління страхової компанії має особистий інтерес у зменшенні премій для компаній з автопарками, оскільки він володіє компанією, яка надає послуги автоперевезень. Таке голосування за нижчі премії може бути спрямоване на збільшення прибутку його власної компанії за рахунок зменшення витрат на стра-

хові виплати. Навіть якщо запровадження нижчих премій може мати певний комерційний сенс для страхової компанії, важливо враховувати, що таке голосування може викликати підозру в конфлікті інтересів. Член правління повинен відсторонитися від голосування з питань, які можуть вплинути на його особисті інтереси або інтереси компанії, якою він володіє тому що має зацікавленість у ній. Такий підхід допомагає забезпечити чесність, прозорість та дотримання фідучіарних обов'язків. У юридичних сферах, участь адвоката або будь-якої зацікавленої сторони у судовому процесі, які мають інтерес у результаті судового розгляду, буде розглядатися як конфлікт інтересів, і така участь буде заборонено. Крім того, судді, які мають стосунки з однією зі сторін, залучених у справі або позові, самовідмовляються від голосування у справі.

Зрозуміло, що конфлікт інтересів може мати юридичні наслідки, включаючи можливу втрату роботи. Проте, якщо передбачається конфлікт інтересів і особа діяла чесно, можна вжити заходів, щоб уникнути ситуацій або прийняття рішень, де може виникнути потенційний конфлікт інтересів. Використовуючи попередній приклад члена правління, який володіє компанією з вантажних автомобілів, можна було б просто усунути себе від усіх рішень, які могли б позитивно чи негативно вплинути на особистий бізнес.

Наведемо більш розповсюджені форми конфлікту інтересів.

1. Самообслуговування — дуже поширений тип конфлікту інтересів, особливо у випадках, коли керівні працівники використовують своє положення для отримання особистої вигоди за рахунок компанії, яку вони представляють. Це може стати проблемою, оскільки такі дії можуть призвести до шкоди компанії, а також порушити довіру споживачів, клієнтів та інвесторів.

2. Видача подарунків: прийняття подарунків може також викликати конфлікт інтересів, тому що вони можуть впливати на об'єктивність та незалежність прийняття рішень. Багато компаній мають політику щодо прийняття подарунків, щоб уникнути подібних ситуацій і зберегти довіру та інтегритет своїх працівників.

3. Використання конфіденційної інформації для особистої вигоди представляє серйозний конфлікт інтересів і може мати серйозні правові наслідки. Внутрішня торгівля, коли співробітник використовує невідому громадськості конфіденційну інформацію про підприємство для вигоди на фінансових ринках, є одним з

таких прикладів. Наприклад, у Сполучених Штатах, інсайдерська торгівля, як вона називається, регулюється законодавством і є серйозним злочином. Особи, які використовують конфіденційну інформацію для отримання фінансової вигоди, можуть бути піддані штрафам, втраті фінансових активів та навіть позбавленню волі. Це підкреслює важливість етичних та правових стандартів управління конфіденційною інформацією та необхідність забезпечення дотримання цих стандартів у всіх сферах бізнесу, особливо в фінансовій галузі.

4. Наймання родича та доброзичливе ставлення до нього на роботі, що називається "кумівством", може призвести до потенційного конфлікту інтересів. Наприклад, фінансовий радник має обов'язок надавати клієнтам об'єктивні поради та рекомендації, що відповідають їхнім фінансовим потребам, метам та обставинам. Якщо фінансовий радник рекомендує клієнтам купувати фінансові продукти, які не відповідають їхнім інтересам, але приносять раднику більшу комісію, це створює конфлікт інтересів. В такій ситуації радник може бути спонуканий віддавати перевагу своїм власним фінансовим інтересам над інтересами своїх клієнтів, що може призвести до необґрунтованих ризиків або втрат для клієнтів. Такі дії порушують довіру та етичні стандарти професійної поведінки фінансових радників і можуть мати серйозні наслідки, включаючи юридичну відповідальність та втрату репутації. Фінансові радники повинні завжди ставити інтереси своїх клієнтів на перше місце і діяти з максимальною прозорістю та чесністю. Доречний буде реальний приклад конфлікту інтересів. Скандал з Enron у 2001 році. Enron Corporation була американською енергетичною компанією з головним офісом в Х'юстоні, штат Техас. На початку 2000-х років Enron була однією з найбільших компаній у світі та відома своїми інноваційними підходами до торгівлі енергією та фінансовим операціям. Проте в 2001 році Enron стала банкрутом в результаті одного з найвидатніших корпоративних скандалів в історії. Виявилося, що компанія використовувала низку шахрайських бухгалтерських методів та шахрайських фінансових операцій, щоб штучно збільшити свій фінансовий стан і зробити компанію більш прибутковою, ніж вона насправді була. Один з основних методів, які використовував Enron, полягав у тому, що компанія приховувала збитки та борги, переводячи їх на спеціальні структури, відомі як спеціальні призначені підприємства (Special Purpose Entities — SPEs). Це дозволило Enron маскувати свій справжній фінан-

совий стан, що призвело до штучного зростання її акційної вартості. Коли ці маніпуляції були розкриті, Enron заявила про банкрутство, а її акції втратили практично всю свою вартість. Цей скандал призвів до великого розголосу і до серйозних реформ у сфері корпоративного управління та фінансового регулювання, а також до численних судових процесів проти керівників Enron, деяких з яких було засуджено до тюремного ув'язнення.

Отже, перейдемо до актуального фінансового конфлікту інтересів, який може виникати в різних ситуаціях і мати різні форми. Важливо розуміти, що цей конфлікт не обов'язково обмежується тільки особистими фінансовими інтересами, але також може включати інтереси подружжя, партнера або будь-якої організації, з якою є стосунки. Прямий фінансовий конфлікт інтересів може виникнути, наприклад, коли приймається рішення, яке безпосередньо впливає на дохід, фінансовий стан чи інші фінансові інтереси. Наприклад, маємо фінансовий конфлікт інтересів, якщо власник підприємства приймає рішення про закупівлю товарів чи послуг для цього підприємства. А непрямий фінансовий конфлікт інтересів може виникнути, коли власник має потенційні інтереси через зв'язки з іншими особами чи організаціями. Наприклад, якщо подружжя працює в компанії, яка веде бізнес з організацією власника, це може створити фінансовий конфлікт інтересів, оскільки інтереси можуть впливати на рішення, які приймає власник. Важливо враховувати потенційні конфлікти інтересів у всіх аспектах комерційної діяльності та приймати заходи для їх виявлення та управління, забезпечуючи об'єктивність і довіру у діяльності організації.

До речі, фінансовий інтерес може мати різні прояви і не обов'язково виражатися безпосереднім "переходом готівки". Він може включати будь-які фінансові обставини або умови, які можуть впливати на фінансовий стан чи дохід. Наприклад:

1. Вартість майна або активів: можна мати фінансовий інтерес у те, в що вкладені, тобто підвищенні вартості майна, такого як нерухомість або акції. Це може призвести до конфлікту інтересів, якщо ваші дії або рішення можуть впливати на ціну цих активів.

2. Обороти бізнесу: якщо власник бізнесу має ще інші, додаткові інвестиції, виникне фінансовий інтерес у збільшенні обороту та прибутку цих підприємств. Тобто власник може бути схильним до прийняття рішень, які сприятимуть зростанню обороту свого бізне-

су, навіть якщо це може мати негативний вплив на інші сторони.

3. Доходи та інвестиції: фінансові інтереси також можуть бути пов'язані з доходами від різних джерел, таких як дивіденди від акцій або відсотки від інвестицій. Це може впливати на рішення щодо управління цими інвестиціями.

У кожному з цих випадків важливо розуміти, яким чином фінансові інтереси можуть впливати на рішення власника та його дії і як це може впливати на виникнення конфлікту інтересів. Якщо знати про ці потенційні конфлікти, можна управляти ними ефективніше та діяти з більшою об'єктивністю.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, для ефективного управління конфліктом інтересів необхідно застосовувати такі дії:

- виключення особи з виконання завдань, проведення дій, прийняття рішень або участі в них у випадку реального або потенційного конфлікту інтересів.

- здійснення зовнішнього контролю за виконанням особою відповідних завдань, дій або ухвалення рішень.

- перегляд обсягу службових повноважень особи.

- обмеження доступу особи до певної інформації.

- переведення особи на іншу посаду.

- звільнення особи, якщо це необхідно.

Таким чином, конфлікт інтересів є ситуацією, що сприяє збільшенню ризику корупції та вчинення корупційних або пов'язаних із корупцією порушень закону і виникає, коли особисті фактори можуть впливати на об'єктивність та неупередженість прийняття рішень та їх змісту або на вчинення певних дій.

Література:

1. Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII "Про запобігання корупції" (із змінами та доповненнями). URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/63780.html>

2. Василевська Т.Е. Конфлікт інтересів на державній службі: етичні аспекти. Науково інформаційний вісник Академії національної безпеки. 2014. № 1. С. 106—120.

3. Джумгельдієва Г.Д., Орленко Я.Ю., Сергієнко І.Г. Механізм врегулювання конфлікту інтересів в системі державного управління. Державне управління: удосконалення та роз-

виток. 2019. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1386>

4. Дзьобань О.П., Соснін О.В. Інформаційна безпека: нові виміри загроз, пов'язаних з інформаційно-комунікаційною сферою. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2015. № 60. С. 24—34.

5. Лопушинський І.П. Конфлікт інтересів на державній службі: проблеми законодавчого врегулювання в Україні. URL: http://www.br-com.ua/referats/Dergh_reguluvanya/66731.htm

6. Липовська Н. А., Квеліашвілі І. М. Формування управлінської культури керівників територіальних органів Державної фіскальної служби України. Аспекти публічного управління. 2015. Т. 3. № 11—12 (2015). С. 60—69.

7. Токар -Остапенко О.В. Урегулювання конфлікту інтересів на державній службі: можливості застосування європейського досвіду в Україні: аналіт. доп. Київ: НІСД, 2013. 48 с.

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine "On Prevention of Corruption", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (Accessed 25 April 2024).

2. Vasilevskaya, T.E. (2014), "Conflict of interest in the public service", *Naukovo informatsijnyj visnyk Akademii natsional'noi bezpeky*, vol. 1, pp. 106—120.

3. Dzhumageldieva, G.D. Orlenko, Y. Yu. and Serghienko, I.G. (2019), "Mechanism of conflict of interest management in public administration", *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, [Online], vol. 2, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1386> (Accessed 25 April 2024).

4. Dzoban, O.P. and Sosnin, O.V. (2015), "Information security: new dimensions of information and communication threats", *Humanitarnyj visnyk ZDIA*, vol. 60, pp. 24—34.

5. Lopushinsky, I.P. (2010), "Conflict of interests in the civil service: problems of legislative regulation in Ukraine", *Naukovi pratsi Chornomors'koho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly*, vol. 117, pp. 11—18.

6. Lipovskaya, N.A. and Kveliashvili, I.M. (2015), "Formation of managerial culture of heads of territorial bodies of the State Fiscal Service of Ukraine", *Aspekty publicnoho upravlinnia*, vol. 11—12, pp. 60—69.

7. Tokar-Ostapenko, O.V. (2013), *Urehuvannia konfliktu interesiv na derzhavnij sluzhbi: mozhlyvosti zastosuvannia ievropejs'koho dosvidu v Ukraini* [Settlement of conflict of interests in the civil service: possibilities of applying the European experience in Ukraine], NISD, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 08.05.2024 р.